

Nr 164.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statens övertagande av Hjälmarens och Kvismarens sjösänkingsbolag åvilande förpliktelser i fråga om underhåll av farled m. m. i Hjälmarens jämte i ämnet väckt motion.

(4:e avd.)

I propositionen nr 192 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 4 april 1952, föreslagit riksdagen medgiva, att staten i enlighet med vad som i statsrådsprotokollet angivits tills vidare från och med den 1 juli 1952 skall övertaga de förpliktelser i fråga om underhåll av farled m. m. i Hjälmarens, vilka nu åvila Hjälmarens och Kvismarens sjösänkingsbolag.

Genom resolution den 12 maj 1865 förklarade Kungl. Maj:t på framställning av direktionen för Hjälmarens och Kvismarens sjösänkingsbolag, att från det allmännas sida hinder icke mötte för bolaget att under vissa villkor sänka och reglera vattenståndet i sjöarna Hjälmarens och Kvismarens. I resolutionen uttalades att fördelarna av sjösänkningen voro av sådan betydelse för det allmänna, att desamma skäligen ej borde åsidosättas även om sjöfarten, med bibehållande av de huvudsakliga villkoren för dess fortsatta bedrivande till alla viktigare hamnar vid Hjälmarens med dåvarande segeldjup, likväl under vissa förhållanden skulle bli underkastad olägenheter, vilka icke inträffade vid sjöns dåvarande vattenstånd. Såsom villkor för företagets genomförande föreskrevs, bland annat, att en fullständig plan över arbetena ävensom de åtgärder, vilka befunnos nödvändiga för segeldjupets framtida vidmakthållande och för det allmännas betryggande, dessförinnan skulle ha fastställts av Kungl. Maj:t.

Sedan förslag till dylik plan upprättats och underställts Kungl. Maj:ts prövning, fastställde Kungl. Maj:t genom resolution den 2 februari 1877 planen. Samtidigt stadgades såsom villkor vissa förpliktelser för bolaget avseende den allmänna trafiken i Hjälmarens samt meddelades föreskrifter för att trygga fullgörandet av dessa förpliktelser gentemot det allmänna.

Företaget, som berörde mark inom Örebro, Västmanlands och Södermanlands län, fullbordades år 1888 samt godkändes den 13 augusti samma år av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Det medförde en total båtnad av 38 083,276 kvadratrev vinstjord å en torrlagd areal av 15 129 hektar åker och äng samt 3 592 hektar landvinning, eller tillhoppa 18 720 hektar.

Kostnaderna för företaget beräknades till något mer än 2 000 000 kronor.

De verkliga kostnaderna — inklusive räntekostnader — uppgingo emellertid till drygt 4 000 000 kronor. Till företaget beviljades ett statslån å 2 000 000 kronor, vilket slutbetalades år 1940.

För bolaget gäller fortfarande en av Kungl. Maj:t den 13 december 1895 fastställd bolagsordning.

I skrivelse den 31 januari 1950 har *Hjälmarens och Kvismarens sjösänkingsbolag* hemställt, att staten skall övertaga de bolaget åvilande förpliktelserna i fråga om underhåll av farleden m. m. i Hjälmarens.

I skrivelsen redogöres till en början för *bolagets förpliktelser*. Ifrågavarande förpliktelser avse i huvudsak reglering av Hjälmarens vattenstånd, bogsering, ersättning till Örebro stad för ökat underhåll av dess segelränna, farled i Hjälmarens, hamnar och lastplatser vid samma sjö samt utprickning av farled.

Vad först angår regleringen av Hjälmarens vattenstånd gäller jämlikt 1865 års resolution, att detta icke får vara lägre än att ett segeldjup av sju fot, d. v. s. 2,08 meter, bibehålles. Sedan gammalt sker regleringen genom en damm vid Hyndevad. Numera har dygnsreglering införts.

Kostnaderna för underhåll och skötsel av dammen vid Hyndevad skola bestridas av bolaget. Vidare åligger det bolaget att avlöna och bereda bostad åt en dammästare samt att tillhandahålla erforderlig hjälp — dammvakt — för dammens manuella skötsel. Bostad för de båda befattningshavarna är uppförd å ett vid Hyndevads damm beläget område, som äges av bolaget.

För dammästarens verksamhet gäller alltjämt en år 1888 utfärdad instruktion. Kontrollen över verksamheten och därmed sammanhängande befogenheter utövas numera enligt beslut den 30 juni 1949 av Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut. Bolaget äger sålunda icke något inflytande över regleringens utövande.

I detta sammanhang upplyser bolaget vidare, att det i samband med avgörandet av frågor om regleringsföretagets inverkan på enskild rätt ålagts att inlösa den närmast nedanför Hyndevads damm belägna s. k. Rosenholms kvarn. Intill år 1906, då kvarnen såldes, disponerades en därstädes befintlig damm av bolaget för bättre reglering av Hjälmarens vattenstånd. Vid försäljningen av anläggningarna vid Rosenholm förbehöll sig emellertid bolaget genom in-teckning rätt till viss reglering därstädes.

Beträffande bogsering stadgas i 1877 års resolution, bland annat, att det skall åligga bolaget att vid alla de tillfällen, då efter sänkningen av Hjälmarens vattenyta segling på den s. k. Örebro- eller Hemfjärden vid ofördelaktig vind blir omöjlig eller försvårad, avgiftsfritt tillhandahålla fartyg på väg till eller från Skebäcks hamn vid Örebro tjänligt ångfartyg för bogsering i segelrännan emellan Essundet och det s. k. Oset.

Bogseringsskyldigheten gäller sålunda endast vid ofördelaktiga vindar och icke vid vindstilla. Enligt vad bolaget framhåller torde ifrågavarande skyldighet ha föreskrivits med anledning av att vid tiden för företagets tillkomst sjöfarten i huvudsak utgjordes av segelfartyg. Dylika förekomma

emellertid ej numera i Hjälmarén, och bogsering av förevarande slag har icke kommit i fråga under de senaste trettio åren.

I 1877 års resolution stadgas vidare skyldighet för bolaget att ersätta Örebro stad för ökat underhåll av dess segelrännor.

Före sjösänkningens genomförande fanns för sjöfartens bedrivande genom Hemfjärden en uppmuddrad ränna med dimensioner, som fastställdes av Kungl. Maj:t. Underhållet av rännan ålåg Örebro stad mot rätt att uppbära avgifter av segelfarten. Vid ogynnsam vind befordrades fartygen genom rännan medelst varpning eller bogsering med roddbåt. Planen för sjösänkingsföretaget innefattade fördjupning och utvidgning även av ifrågasvarande farled.

Enligt vad bolaget anför mötte det stora svårigheter att bestämma den ersättning för ökade underhållskostnader, som sålunda skulle erläggas till Örebro stad. Frågan har emellertid lösts på så sätt att bolaget och staden underhålla var sin del av förevarande farled.

Såsom förut nämnts må segeldjupet i farleden i Hjälmarén icke understiga sju fot eller 2,08 meter. I anslutning härtill gäller vidare, att farleden skall ha viss bottenbredd, olika för olika sträckor, samt att sektionens slänter skola ha lämplig lutning.

Nu angivna bestämmelser medföra skyldighet för bolaget att ombesörja erforderlig muddring i farleden, dock med undantag av den del, som enligt vad förut angivits underhålles av Örebro stad. Behovet av muddring varierar för de olika sträckorna. Sålunda uppgiver bolaget att å en sträcka, cirka 6 750 meter lång, muddring verkställs i medeltal vart tredje år och å en annan sträcka, 2 300 meter lång, i medeltal vart femte år. Å andra sidan har muddring icke behövts under de sista 40 åren å en sträcka och till följd av strömdrag varit helt obehövt å ytterligare en annan sträcka.

Vad härefter angår hamnar och lastplatser vid Hjälmarén åligger det bolaget att hålla förut angivna segeldjup i fem hamnar. Utöver iordningställandet av hamnarna i samband med sänkingsföretagets utförande ha emellertid inga åtgärder varit erforderliga vid desamma och torde, enligt vad bolaget anför, med all sannolikhet ej heller framdeles komma i fråga.

Slutligen stadgades i 1877 års resolution beträffande utprickning av farled, att sjösänkingsbolaget efter erforderliga undersökningar skulle låta på sin bekostnad verkställa den förändrade utprickning av segellederna i Hjälmarén, som bleve nödvändig på grund av sänkingsföretaget. Tillika skulle bolaget för framtiden bestrida underhållet av det eventuellt ökade antal prickar i segellederna som utöver dem, vilka Örebro rederibolag dittills bekostat, kunde behövas till följd av företaget. Sistnämnda prickar förutsattes alltså även i fortsättningen skola underhållas av rederibolaget. Enligt sjösänkingsbolaget torde emellertid någon laga skyldighet därutinnan icke ha ålegat rederibolaget, utan underhållet av ifrågasvarande prickar synes ha varit ett frivilligt åtagande.

Genom sjösänkingsbolagets försorg underhållas endast vissa av de å

sjökortet angivna prickarna. Utprickningen verkställes av strandägare vid Hjälmararen, med vilka bolaget träffat skriftliga avtal om tillsyn och underhåll av utsatta prickar och sjömärken. Genom bolagets muddermästare utövas varje vår besiktning och kontroll av samtliga prickar och sjömärken, vilka underhållas av bolaget.

Utprickningen i övrigt verkställes av vederbörande hamnägare eller av personer, som äro intresserade av farlederna.

En viss oklarhet råder sålunda i fråga om sjösänkingsbolagets åligganden rörande utprickningen i Hjälmararen. Enligt vad bolaget framhåller har någon detaljerad undersökning i ämnet såvitt bekant icke ägt rum.

Såsom förut antytts meddelades i 1877 års resolution vissa *bestämmelser för att trygga fullgörandet av sjösänkingsbolagets förpliktelser gentemot det allmänna*. Sålunda föreskrefs att bolaget — för att bolaget om det så önskade och Kungl. Maj:t funne skäligt att sådant medge skulle kunna befrias från sina förpliktelser i fråga om den allmänna trafiken — skulle hos statskontoret insätta tillhoppa 100 000 kronor till en särskild fond. Räntan å fonden skulle i mån av behov kunna användas för att bekosta de underhålls- och andra åtgärder, som enligt vad förut angivits ålagts bolaget. Kungl. Maj:t förbehöll sig dock rätt att förordna om användandet och förvaltningen av fonden samt att framdeles avgöra, om den kunde anses tillräcklig för sitt ändamål eller borde ökas av bolaget.

I enlighet med dessa föreskrifter inbetalade bolaget år 1881 det angivna beloppet av 100 000 kronor. Med anledning av att fondens ränteavkastning åren närmast efter företagets fullbordande ej helt togs i anspråk för farledsunderhållet och dylikt, växte emellertid fonden så att densamma år 1894 uppgick till omkring 181 700 kronor. På initiativ av statskontoret höjdes fonden samma år till 300 000 kronor. Med hänsyn till att kraven på utbetalning från fonden alltmer ökade under årens lopp, höjdes fonden sedermera vid olika tillfällen ytterligare genom att inbesparade räntemedel tillfördes densamma. Den senaste höjningen skedde år 1917, då fondens belopp bestämdes till 380 000 kronor.

Fondens behållning utgör för närvarande i runt tal 420 000 kronor.

Beträffande de utgifter, vilka jämlikt nyssnämnda bestämmelser skola bestridas av fondens avkastning, ävensom storleken av denna avkastning ha för åren 1905—1949 i propositionen (s. 7 och 8) lämnats vissa uppgifter, vartill torde få hänvisas.

Bolagets övriga utgifter bestridas från dess egna tillgångar. Bland dessa utgifter märkas framför allt förvaltningskostnader samt underhåll av Kvismare kanal. Utgifterna upptogos i 1951 års bokslut till cirka 6 000 kronor. Enligt vad bolaget anför har emellertid bolaget inom den närmaste tiden att räkna med stora kostnader för nyssnämnda kanal. Sålunda måste dels en raserad bro ersättas med en ny, dels två andra broar över kanalen ombyggas. Vartdera företaget beräknas draga en kostnad av minst 30 000 kronor. Vidare måste en omfattande och dyrbar rensning av kanalen, som är omkring två mil lång, utföras. Alla dessa utgifter komma att anstränga

bolagets tillgångar mycket hårt, särskilt som arbets- och materialkostnader stigit.

I detta sammanhang erinrar bolaget slutligen om de utgifter, som föranletts av förut omförmälda statslån å 2 000 000 kronor. Bolaget upplyser sålunda, att i räntor på detta lån erlagts icke mindre än 3 800 000 kronor. De enda förmåner staten beviljat ha varit ett mindre anslag å 2 000 riksdaler banko till undersökningskostnader samt efterskänkande av räntor å omkring 360 000 kronor.

Vad härefter angår bolagets tillgångar upptogs dessa i 1951 års bokslut till cirka 247 000 kronor. Bland tillgångarna voro emellertid redovisade bolagets förenämnda fordringar på fonden å 71 300 kronor för muddringsarbeten, 8 000 kronor för avskrivning å mudderverket samt 5 000 kronor för reparationsarbeten vid dammästarbostället, eller tillhoppa 84 300 kronor.

Bolaget uppger vidare, att det sett sig nödsakat att realisera vissa tillgångar för att kunna finansiera nyssnämnda förskotteringar. Härtill kommer att bolaget genom att ligga ute med ifrågavarande belopp åsamkas en årlig ränteförlust å minst 2 500 kronor.

Avkastningen av bolagets tillgångar — huvudsakligen vissa arrendeavgifter samt räntor — uppgick i 1951 års bokslut till närmare 8 000 kronor.

Såsom förut nämnts utmynnar bolagets framställning i en hemställan, att statsverket skall övertaga de förpliktelser och därmed förenade kostnader, som enligt vad förut angivits nu åvila bolaget. *Bolagets hemställan* innebär sålunda, att det i fortsättningen skall ankomma på staten att svara för underhåll och skötsel av regleringsdammen vid Hyndevad, underhåll av farleden genom Hjälmaren och till vissa hamnar där samt den utprickning i Hjälmaren, som åligger bolaget. Till stöd härför åberopar bolaget det förut återgivna uttalandet i 1877 års resolution om möjlighet för bolaget att vinna befrielse från förpliktelserna i vad de avse den allmänna trafiken.

Bolaget framhåller vidare, att om staten övertager regleringen och därmed sammanhängande åligganden, främst muddringsarbetet, böra kostnaderna kunna hållas inom en rimlig nivå med hänsyn till de stora maskinella resurser som staten har. För bolaget med dess begränsade möjligheter i detta hänseende torde däremot kostnaderna komma att uppgå till sådana belopp, att den ekonomiska situationen inom få år blir ohållbar.

Slutligen framhåller bolaget i detta sammanhang, att en uttaxering på bolagets delägare skulle komma att medföra stora kostnader och avsevärda svårigheter med hänsyn till de omfattande förändringar som numera ägt rum i fråga om fastighetsbildningen inom den av sjösänkingsföretaget berörda marken.

Därest staten övertager bolagets ifrågavarande förpliktelser, förklarar sig *bolaget villigt till vissa åtaganden*.

Till en början förbinder sig bolaget sålunda att till Kungl. Maj:t överlämna den av statskontoret förvaltade fonden, dock först sedan gottgörelse erhållits för de förut omförmälda förskottrade beloppen å tillhoppa 84 300

kronor. Vidare åtager bolaget sig att mot skälig hyra tillhandahålla den bostad med tillhörande trädgårdsland och uthus, som är avsedd för dammvaktens behov, samt att på betryggande sätt bereda tillträde till regleringsdammen och å bolaget tillhörig mark ställa erforderlig plats till förfogande för reparationer. Slutligen förklarar sig bolaget vilja överlämna förenämnda inteckning till rätt för viss reglering vid Rosenholms damm, i vad avser nuvarande regleringsförhållanden.

Över bolagets framställning ha yttranden avgivits av ett tiotal myndigheter och organisationer (s. 3 samt 10—17).

Departementschefen har anfört följande.

»Såsom framgår av den föregående redogörelsen genomfördes på 1880-talet en sänkning och reglering av sjöarna Hjälmarens och Kvismarens av ett för ändamålet särskilt bildat bolag, Hjälmarens och Kvismarens sjösänkingsbolag. Av sänkingsföretaget berördes tre intressegrupper, nämligen markägarna kring sjöarna, sjöfartsintressena såväl på Hjälmarens som i Hjälmare kanal samt kraftverksägarna i Eskilstunaån. Företaget bekostades emellertid helt av markägarna, sammanslutna i nyssnämnda bolag. Kostnaderna för företaget beräknades till något över 2 000 000 kronor men visade sig sedermera uppgå till drygt 4 000 000 kronor. Till företagens utförande erhöll bolaget ett statslån på 2 000 000 kronor, vilket slutbetalades år 1940. Bolaget hade då i räntor på lånet erlagt icke mindre än cirka 3 800 000 kronor. Av statsmedel ha till företaget utgått endast 2 000 riksdaler banko till undersökningskostnader, varjämte räntor efterskänkts till ett belopp av cirka 360 000 kronor.

I samband med att bolaget erhöll tillstånd att genomföra företaget stadgades såsom villkor vissa förpliktelser för bolaget för att trygga de övriga intressen, som berördes av företaget. Bolaget ålades sålunda, bland annat, att underhålla farlederna i Hjälmarens, att underhålla och bekosta skötseln av en regleringsdamm vid Hyndevad samt att ombesörja viss utprickning i Hjälmarens. Dessa skyldigheter åligga alltjämt bolaget. Av de olika åtgärder, vilka bolaget i enlighet härmed har att vidtaga, är muddring av farlederna den som föranleder de väsentligaste kostnaderna.

Samtidigt förutsattes emellertid att bolaget, om det så önskade och Kungl. Maj:t medgav detta, skulle kunna befrias från sina förenämnda förpliktelser beträffande den allmänna trafiken. För att möjliggöra detta och för att trygga genomförandet av bolagets åligganden gentemot det allmänna föreskrevs, att bolaget skulle avsätta 100 000 kronor till en av statskontoret förvaltdad fond, vars avkastning skulle användas till att bekosta de bolaget ålagda underhållsåtgärderna. Fondens belopp har sedermera ökat till 380 000 kronor. Behållningen uppgår nu till cirka 420 000 kronor och avkastningen till omkring 13 000 kronor per år.

I förevarande framställning har nu bolaget under hänvisning till nyssnämnda stadgande hemställt att bli befriat från sina ifrågavarande förplik-

telser. Till stöd härför har bolaget anfört, att avkastningen från omförmälda fond numera icke förslår till att täcka de kostnader, som skola bestridas av densamma. Bolaget uppger sålunda, att det under de senaste åren måst av egna tillgångar förskottera kostnader för muddringsarbeten å tillhopa cirka 71 300 kronor ävensom vissa andra kostnader å 13 000 kronor. Enligt bolaget föreligger därför för närvarande en bolagets fordran hos fonden å sammanlagt 84 300 kronor. Samtidigt har bolaget — jämte vissa andra åtaganden — förklarat sig villigt att vid bifall till framställningen överlämna fonden till Kungl. Maj:t, sedan nyssnämnda fordringar gäldats.

I remissyttrandena har någon erinran icke gjorts mot att bolaget skall befrias från sina ifrågavarande förpliktelser. Från några håll har emellertid uttalats, att dessförinnan närmare utredning bör verkställas i olika hänseenden. Denna ståndpunkt intages av, bland andra, lantbruksstyrelsen. I avbidan på sådan utredning har nämnda remissmyndighet föreslagit en provisorisk lösning av frågan.

För egen del finner jag starka skäl tala för ett bifall till bolagets framställning. Vid bedömande av frågan bör enligt min mening avgörande vikt fästas vid det förhållandet, att det här är fråga om åtgärder vilka huvudsakligen gagna andra intressen än jordbruksintressena. Såsom lantbruksstyrelsen framhållit torde det numera knappast kunna komma i fråga, att ett torrlägningsföretag skulle åläggas underhåll och prickning av allmän farled samt skötsel av en regleringsdamm, varav stora kraftverksintressen äro beroende. Hänsyn bör vidare tagas till att ifrågavarande sänkningsföretag otvivelaktigt på många sätt medfört en betydande nytta för det allmänna, ehuru de avsevärda kostnaderna för dess genomförande helt bestridits av bolagsdelägarna. Dessutom bör i detta sammanhang erinras om att en fortsatt underhållsskyldighet för bolaget skulle nödvändiggöra en uttaxering på delägarna. En sådan åtgärd skulle, enligt vad i ärendet uttalats, med hänsyn till de numera ändrade fastighetsförhållandena bli både dyrbar samt besvärlig och måste därför redan av dessa skäl anses mindre lämplig.

Emellertid torde frågan om det ekonomiska ansvaret för de nu förevarande underhållsåtgärderna böra ses som en del av det större spörsmålet om huru de olika intressena vid Hjälmarens bäst skola kunna samordnas för framtiden. En lösning av detta spörsmål torde, såsom framhållits i några remissyttrandena, kräva särskilda utredningar. Med hänsyn härtill är även jag av den uppfattningen, att definitiv ståndpunkt till underhållsfrågan icke bör fattas redan nu utan först senare, då nyss antydda utredningar slutförts. Jag har därför ansett mig böra stanna vid att föreslå en provisorisk anordning av huvudsakligen den innebörd, som lantbruksstyrelsen angivit.

I enlighet härmed tillstyrker jag, att staten tills vidare från och med den 1 juli 1952 skall övertaga sjösänkingsbolagets skyldigheter i fråga om underhåll och utprickning av Hjälmarens farleder samt skötseln av regleringsdammen vid Hyndeavad. Härvid synes mest ändamålsenligt, att ifrågavarande uppgifter uppdragas åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Givetvis bör

styrelsen vid fullgörandet av uppdraget vid behov samråda med Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut samt lotsstyrelsen ävensom med bolaget. Jag förutsätter dock, att sagda institut alltjämt skall ha kvar sina befogenheter enligt Kungl. Maj:ts förut nämnda beslut den 30 juni 1949 i fråga om kontrollen av själva regleringsföretaget såsom sådant. Vidare utgår jag från att bolaget i enlighet med sina i framställningen gjorda åtaganden skall medgiva de intrång i dess enskilda rätt och övriga förmåner, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kan finna nödvändiga för uppdragets fullgörande.

Såsom lantbruksstyrelsen föreslagit böra kostnaderna för de åtgärder, som sålunda skola ankomma på väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, i första hand bestridas av fondens avkastning. Denna bör alltså ställas till sistnämnda styrelses förfogande. Emellertid torde man böra räkna med att dessa medel icke skola förslå för ändamålet, särskilt om mera omfattande muddringsarbeten komma att befinnas erforderliga. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kan följaktligen komma att behöva ytterligare medel till sin disposition. Därest riksdagen icke har något att erinra däremot torde sådana kostnader, som icke kunna täckas genom berörda fondavkastning, få bestridas från det under sjätte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.

Vad slutligen angår bolagets begäran om ersättning från fonden för vissa av bolaget förskotterade belopp är jag mera tveksam, huruvida sådan ersättning bör lämnas. Det bör nämligen ihåggkommas, att fonden närmast tillkommit för att bereda det allmänna en garanti för att bolaget skulle fullgöra sina underhållsskyldigheter. Med hänsyn till den ståndpunkt jag intagit i ärendet torde emellertid denna fråga icke böra avgöras nu utan först i samband med att slutlig ställning toges till frågan om det ekonomiska ansvaret för ifrågavarande underhållsåtgärder ävensom till övriga förut antydda spörsmål berörande Hjälmaren och intressena där.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som kunna bli erforderliga vid bifall till vad jag sålunda föreslagit.»

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Åqvist* väckt motion (II: 635), vari hemställtts att riksdagen ville för sin del besluta, att staten i samband med övertagandet av Hjälmarens och Kvismarens sjösänkingsbolags förpliktelser vad gäller utprickning av farleder i Hjälmaren jämväl övertager den av Segelsällskapet Hjälmaren uppehållna utprickningen i farvattnen kring Grythem vid Storhjälmaren under i motionen angivna förutsättningar.

Beträffande de skäl motionären anfört till stöd för sitt yrkande torde få hänvisas till motionen.

Utskottet. I likhet med departementschefen finner utskottet starka skäl tala för att staten, i avvaktan på en mera definitiv lösning av frågan, tills vidare övertager de förpliktelser beträffande den allmänna trafiken i Hjal-

maren, vilka nu åvila Hjälmarens och Kvismarens sjösänkingsbolag. De av departementschefen i förevarande sammanhang uppdragna riktlinjerna för underhållsverksamhetens närmare handhavande m. m. ha icke givit utskottet anledning till erinran. Däremot kan utskottet icke tillstyrka det i motionen II: 635 framställda yrkandet, då det icke får anses klarlagt, i vad mån den i motionen omnämnda utprickningen verkligen tillgodoser ett allmänt intresse. Ifrågavarande spörsmål torde lämpligen böra prövas i samband med de i propositionen förutsatta utredningarna.

Utskottet hemställer,

I. att riksdagen må medgiva, att staten i enlighet med vad som i statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 4 april 1952 angivits tills vidare från och med den 1 juli 1952 skall övertaga de förpliktelser i fråga om underhåll av farled m. m. i Hjälmarens, vilka nu åvila Hjälmarens och Kvismarens sjösänkingsbolag;

II. att motionen II: 635 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 16 maj 1952.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Karl Andersson, Iwar Anderson, Näs-gård, Ohlon, fröken Andersson, herrar Leander, Gillström, Eric Ericson, Pålsson, Näsström, Sundelin, Lundqvist, Birger Andersson, Ragnar Persson och Bergman; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Malm-borg i Skövde, Svensson i Grönvik, Boman i Kieryd, Mårtensson i Uddevalla, Lindholm, Staxäng, Åkerström, Johansson i Mysinge, Jansson i Kalix, Wi-dén, fru Ericsson i Luleå, herrar Karlsson i Olofström och Gustafsson i Skellefteå.